

Lokal utvecklingsstrategi för *KUSTLANDET* kompl. 1

Sammanfattning

Genom en bred dialog inom och ikring Kustlandet har de ideella, privata och offentliga sektorerna enats om ett förslag till utvecklingsstrategi, en geografi, en organisation och en preliminär medfinansiering gällande Lokalt ledd utveckling med hjälp av leadermetoden för programperioden 2014-2020.

Kustlandet har tidigare genomfört leaderprogram under programperioderna 2000-2006 och 2007-2013. Positiva erfarenheter och lärdomar av detta har inkluderats i den nya strategin. Geografin har justerats lite men omfattar som tidigare Östergötland och Kalmar län i form kommunerna Mönsterås, Oskarshamn, Västervik, Valdemarsvik, Söderköping och Norrköping. Strategin har utökats från tidigare två fonder, Jordbruks- och Fiskefonden, till fyra fonder genom tillägg av Social- och Regionalfonden.

Visionen är brukande, bevarande och nyskapande i balans för lokal utveckling.

Förankringsarbete, analyser och diskussioner har resulterat i sex insatsområden tillika övergripande mål:

- Näringsliv och sysselsättning
- Fler invånare
- Natur- och kulturmiljö
- Infrastruktur och boende
- Service, fritid och kultur
- Samverkan

Varje övergripande mål har brutits ner till delmål och indikatorer per fond.

Strategin har dessutom sex horisontella mål som är gemensamma för alla fonder:

- Stärkt lokal utvecklingskapacitet
- Bättre miljö och ökad hållbarhet
- Ökad jämställdhet
- Icke-diskriminering och tillgänglighet
- Bättre samverkan och effektivitet
- Mer nytänkande och anpassning

En interimsstyrelse och trepartnerskap mellan den ideella, privata och offentliga sektorn har styrt och övervakat arbetet med framtagningen av strategin.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin.....	4
2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål.....	4
3. Strategins framtagning	4
4. Utvecklingsområdet.....	5
4.1 Områdesbeskrivning.....	7
4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter	12
5. På vilket sätt är strategin innovativ?.....	14
6. Vision	15
7. Insatsområden, mål och urvalskriterier	15
7.1 Övergripande mål för området	15
7.2 Insatsområden.....	17
7.3 Handlingsplan.....	21
7.4 Urvalsprocess	22
7.5 Mål och urvalskriterier	23
8. Finansieringsplan.....	28
9. Organisation	28
9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift)	28
9.2 Partnerskapet och föreningen	29
9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen.....	29
10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer.....	31
10.1 Samverkan mellan fonder.....	31
10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar.....	32
10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering.....	32
11. Kommunikation.....	33
11.1 Kommunikationsplan	34
12. Uppföljning och revidering	34
13. Bilagor	34
Bilaga 1: SWOT-analys.....	34
Bilaga 2: Omvärldsanalys	38
Bilaga 3: Motivering	40
Bilaga 4: Urvalskriterier	40
Bilaga 5: Referenser	40

Bilaga 6: Partnerskap..... 41

1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin

Denna utvecklingsstrategi ska användas för att styra LAG:s arbete med prioritering och urval av ansökningar samt partnerskap, kommunikation och fondsamordning.

2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål

Alla projekt som prioriteras genom denna utvecklingsstrategi bidrar till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU2020. Därför bygger alla mål och processen för projekturvalet i strategin på de mål som är satt i de inblandade operativa programmen för struktur- och investeringsfonderna.

Analysen ligger till grund för en vision och utvecklingsbehov, som leder till insatsområden och specifika mål som kan mätas med hjälp av indikatorer. En handlingsplan visar hur målen i insatsområden ska omsättas i aktiviteter.

3. Strategins framtagning

Kustlandets interimsstyrelse till ny ideell förening för Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden bildades hösten 2013. Interimsstyrelsen består av Åsa Nilsson, Mariana Högström och Lars-Olof Johansson och har lett arbetsprocessen med framtagandet av denna strategi. Enligt leadermetoden representerar interimsstyrelsen trepartnerskapet mellan de ideella, privata och offentliga sektorerna. Den nya föreningen med komplett styrelse planeras att vara på plats till våren 2015.

Kommunerna Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik, Västervik, Oskarshamn och Mönsterås har medverkat i processen och gett preliminära positiva svar gällande medverkan och medfinansiering.

Drygt 250 av det tilltänkta områdets lokala och regionala organisationer involverade i landsbygdsutveckling har muntligen och skriftligen informerats om planerna och tillfrågats om medverkan, åsikter och inspel. Sammanlagt har drygt 170 positiva och tre negativa svar erhållits samt ett antal förslag och önskemål gällande utvecklingsstrategins innehåll.

På Kustlandets hemsida har information och nyheter om processen publicerats tillsammans med en enkel enkät som uppmanat folk att engagera sig i processen och lämna förslag och idéer.

Som uppföljning till de enskilda diskussioner som hållits under inledningen av mobiliseringen hölls under hösten 2014 femton interaktiva, större möten. Mötena utannonserades i förväg, var öppna för alla och inkluderade trepartnerskapet.

Med hjälp av diskussionerna och informationsutbytet på dessa möten kunde tidigare erhållna synpunkter och förslag kompletteras.

Med utgångspunkt i de förslag och åsikter som samlats in utarbetades ett utkast till utvecklingsstrategi av interimsstyrelsen som lades ut på öppen remiss på Kustlandets hemsida samt skickades till offentliga, föreningar, företag och privatpersoner som anmält intresse för att delta i utformningen av strategin. Ett slutligt arbetsmöte gällande utkastet till strategi utannonserades och hölls i november 2014. Därefter färdigställdes ansökan och skickades in till Jordbruksverket 2014-12-01.

Strategin har stämts av med regionala och kommunala planer (se bilaga 2 och 5) och överensställningen är god.

4. Utvecklingsområdet

Kustlandets utvecklingsstrategi för Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden omfattar ett område med en strategi och fyra fonder. Strategin och geografin överlappar inte med något annat leaderområde och kräver därför ingen särskild samordning.

Kustlandet har, med smärre justeringar i enlighet med landsbygdsinvånarnas, partnerskapets och grannområdenas önskemål, funnits sedan år 2000. Erfarenheter av Leader från programperioderna 2000-2006 och 2007-2013, inom Landsbygdsfonden och Fiskefonden, har visat att området varit funktionellt och stabilt.

Området är som namnet indikerar en kust, en kust med skärgård. Söder om Kustlandet tunnar skärgården ut, norrom är den mer exploaterad och innehåller inte lika omfattande natur- och kulturvärden av riksintresse.

I öster ligger Östersjön. Inåt land, täcker Kustlandets geografi i huvudsak de mindre vattendragens avrinningsområden, ett val motiverat av att arbete med vatten och miljöfrågor bör inkludera de utsläppskällor som delvis bidrar till kusten och skärgårdens miljöproblem.

Geografin är sammanhängande, ganska homogen och ligger vid sidan om större befolkningscentra. Natur, kultur, historia, boende och basnäringarna är likartade. De grundläggande likheterna återspeglar sig även i områdets svårigheter och inte minst möjligheter. Det finns naturligtvis också skillnader, till exempel de kraftiga öst-västliga förändringar som sker i en övergångszon mellan hav och land. En utökning av området hade medfört risk för minskad enhetlighet och särprägel samt ökade praktiska svårigheter med att effektivt genomföra strategin. Att täcka ännu större delar av kustens avrinningsområden hade varit önskvärt

men Motala ström och Emån är så stora att det i praktiken är ogenomförbart. Kustlandet utgör del av två län och sex kommuner vilket borde överbrygga traditionella gränser och kunna ge nya associationer.

I kommunala och regionala analyser, styrdokument och framtidsplaner nämns kust och skärgård som ett område av särskild betydelse med speciella behov vilket också talar för ett område med Kustlandets geografi.

Totalt antal invånare i utvecklingsområdet, inklusive tätorter > 20 000 invånare. <i>[Antalet bör ligga mellan 10 000 och 150 000 invånare. Om ni avviker från detta ska ni motivera varför.]</i>	118 000
Antal invånare i utvecklingsområdet, exklusive tätorter > 20 000 invånare.	97 000
Områdets totalstorlek i km ² , inklusive tätorter > 20 000 invånare.	7 500
Områdets storlek i km ² utanför tätorter > 20 000 invånare.	7 450
Antal invånare per km ² , inklusive tätorter.	16,7
Antal invånare per km ² , exklusive tätorter.	13,9
Kommuner som omfattas av strategin. <i>[Om delar av kommuner omfattas redovisar ni församlingarna genom de officiella församlingskoderna.]</i>	Hela Söderköping, Valdemarsvik och Mönsterås. Delar av Norrköping, Oskarshamn och Västervik. I Norrköpings kommun omfattar området enligt LKF 2014 församlingarna Kolmården (058104), Jonsberg (058127), Östra Husby (058125), Västra Vikbolandet (058119) samt del av Norrköpings S:t Johannes (058106). I Oskarshamns kommun omfattar området församlingarna Misterhult (088203) och Oskarshamn (088201) samt delar av Döderhult (088205). I Västerviks kommun har tätorten 21 100 inv och därför är församlingen Västervik (088301) delvis inte inkluderad.

Landskapstyper och landmärken	Se avsnitt 4.1
Större tätorter och utvecklingscentra	Se avsnitt 4.1
Befolkningsförändring för åren 2007–2013 <ul style="list-style-type: none"> • Flyttnetto • Födelsenetto 	Minus cirka 400 personer (- 0,6 %) <p>Flyttnetto, minus ca 35 personer</p> <p>Födelsenetto, minus ca 365 personer</p>
Arbetslöshet i procent	7,2
Arbetslöshet bland unga (15–24 år) i procent *	13,2
Andel invånare med utländsk bakgrund i procent *	14,8
Antal företag med direkt anknytning till fiske och vattenbruk **	Cirka 120
Antal företag per 1 000 invånare ***	Cirka 60
Antal nystartade företag per 1 000 invånare ***	8,5
Andel av befolkningen i procent	
16-24 år	9,6
25-44 år	21,9
45-64 år	27,5
65- år	24,0
Övrigt nämnvärt som har betydelse för områdets utveckling?	

4.1 Områdesbeskrivning

Inledning

Kustlandet omfattar Östergötland och Kalmar läns kust- och skärgård från Bråviken i norr ner till Kalmarsund i söder. Området består huvudsakligen av landsbygd med mindre tätorter. I egenskap av övergångszon mellan hav och land möts olika faktorer och växelverkan mellan natur, kultur och ekonomiska näringar formar landskapet, miljön och människors livsvillkor.

Området är cirka 20 mil långt och 0,5 till 6 mil brett. De städer som finns inom området är mindre och väl spridda. Inom området finns tätorterna Mönsterås, Oskarshamn, Västervik, Valdemarsvik och Söderköping. Området sträcker sig över flera gränser mellan län och kommuner samt ligger i huvudsak avsides i

förhållande till de större städerna Kalmar i söder och Linköping-Norrköping nordväst.

Om inte annat anges så avser alla redovisade uppgifter och data i detta avsnitt landsbygdsområdet Kustlandet i vilket centralorter med >20 000 invånare ej ingår.

Natur

Kustlandets skogs- och jordbrukslandskap är lätt kuperat, småskuret och omväxlande med många mindre sjöar och vattendrag. Skärgården med dess talrika små öar är smal men många vikar sträcker sig djupt inåt land. Ända sedan inlandsisen smälte bort och landet reste sig ur havet har området varit befolkat och landskapet är i hög grad präglad av mänsklig aktivitet. Något som hållristningar, strandängar, ekhagar, fiskelägen, kulturbiotoper och bruksmiljöer vittnar om. Med undantag för de största vattendragen (Motala ström och Emån) så sammanfaller Kustlandets geografi väl med de mindre vattendragens avrinningsområden.

Berggrund av granit dominerar tillsammans med avlagrade ishavslämningar. Delar av markerna är magra och splittrade medan andra är öppna och mycket bördiga. Jord- och skogsbruket har i alla tider kompletterats med andra utkomstmöjligheter som fiske, jakt, sjöfart och småskalig tillverkning. Kustlandet har aldrig varit en riktigt fattig bygd, det var inte härifrån de största emigrationsvågorna utgick.

Näringsverksamhet i större omfattning har också förekommit. Sten, järn och koppar har under lång tid brutits i gruvor. På bruk och herrgårdar har råvaror i trä och metall förädlats och exporterats. Handel och rederiverksamhet har varit betydande liksom varvs- och tillverkningsindustrin. Några större städer har dock aldrig bildats utan tätorterna har förblivit små eller medelstora och ligger oftast vid eller nära kusten.

Sammantaget utgör landskapet en mycket värdefull resurs, såväl biologiskt, kulturellt som estetiskt. Stora delar är klassade som Natura 2000, Riksintresse, Naturreservat, Fågelskyddsområde, Sältskyddsområde eller ägs av Naturvårdsverket. Att bo och verka i en miljö som denna är ofta tillfredsställande men kräver försiktighet.

Vissa delar av Kustlandets natur har dock inte god status. Övergödning, förgiftning och andra former av överexploatering har skett. Strukturella förändringar inom bruket av områdets resurser för ibland med sig oönskade konsekvenser. Trots att stora insatser gjorts och görs för att förbättra situationen är den ännu inte långsiktigt hållbar.

Befolkningsstruktur

Området Kustlandet har en sammanlagd befolkning av 118 000 personer (2013) varav landsbygdsborna utgör cirka 97 000. Under de senaste sju åren har Kustlandets folkmängd minskat med cirka 0,6 %. Den totala minskningen av

befolkningen beror främst på ett negativt födelsenetto, fler äldre människor i stora åldersklasser går bort än vad som föds.

Befolkningens rörlighet är ansevärd, dock med stor geografisk variation, över den gångna sjuårsperioden har cirka hälften flyttat till en annan församling.

Merparten av flyttarna skedde inom området men många människor flyttade även ut ur Kustlandet. Antalet utflyttare var dock ungefär lika stort som antalet inflyttare. Många av utflyttarna var ungdomar som skulle studera och gamla som flyttade till äldreboende i tätorter. Unga kvinnor är överrepresenterade bland utflyttarna. Många av inflyttarna var barnfamiljer, invandrare och medelålders. Utan invandring hade flyttningsunderskottet varit högre.

Gällande befolkningens sammansättning har Kustlandet en högre andel äldre än Sverige som helhet. Andelen unga, föräldrar med hemmavarande barn och invandrare är lägre. Det finns en trend mot koncentration till tätorter. I perifera områden (långt ifrån tätorterna) har följden blivit att andelen äldre är ännu högre och andelen yngre är ännu lägre än i Kustlandet i övrigt, i flera fall är andelen män dessutom högre.

Infrastruktur och pendling

Merparten av gods- och persontransporterna i Kustlandet sker på vägar, med följd att klimatpåverkande utsläpp är något över riksgenomsnittet. I nord-sydlig riktning går E22 som huvudsakligen håller hög standard. Mellan kusten och inlandet går också fyra riksvägar: Rv35 Västervik-Linköping, Rv40 Västervik-Jönköping, Rv37 Oskarshamn-Växjö samt Rv34 Ålem-Högsby. I övrigt täcks området av ett finmaskigt nät av varierande standard. De regionala bussförbindelserna är ganska väl utbyggda. Lokal kollektivtrafik finns men på landsbygden är den ofta gles med låg turtäthet. Persontrafik på järnväg finns på sträckan Västervik – Linköping, Oskarshamn – Nässjö samt Kalmar - Blomstermåla (Mönsterås) - Linköping. Reguljär flygtrafik finns i Norrköping. Totalt sett är landsbygdsbornas beroende av egen bil stort.

Hamnar med järnvägstrafik för gods finns i Mönsterås, Oskarshamn, Västervik och Norrköping. Samtliga hamnar präglas av bulkhantering: trävaror, timmer, olja, grus eller stål. Oskarshamn har dessutom fordons- och persontrafik till Gotland året runt.

I Östergötlands och Smålands skärgårdar finns kompletteringstrafik med båt. Hur trafiken är uppbyggd skiljer mellan län, kommuner och inom kommuner. Det kan vara anropsstyrd trafik eller reguljära turer. Vissa öar med bofast befolkning har trafik medan andra saknar. Vintertid sköts trafiken med hydrokopter/svävare eller andra motorfordon på is. Sommartid finns det större skärgårdsbåtar med destinationer till några öar med besöksmålsverksamhet. Behovet av fler anlösningspunkter är stort för att skapa förutsättningar för långsiktig trafik som klarar såväl sommartrafiken med fler resenärer till vintertrafik med särskilda fordon. Några fartyg för tunga transporter finns etablerade i skärgården. Avstånden är stora och det kan medföra stora framkörningskostnader för beställaren.

En viktig del av infrastrukturen är elnät, telefoni och datakommunikation. Mobila nät och datakommunikation har under senare år byggts men utvecklingen går fort framåt så arbetet behöver fortsätta. Särskilt fiber för bredband och ökad kapacitet i mobilnät efterfrågas. Elnäten är sedan gammalt väl utbyggda men behöver bli mindre väderkänsliga.

Pendling är vanligt och ökar. Andelen pendlande till annan kommun än hemkommunen är betydligt högre än genomsnittet i länen Kalmar och Östergötland) och i riket pendlar i genomsnitt 8 procent av de arbetande till en annan kommun. I hela Kustlandet och i merparten av kommunerna som helhet är antalet som pendlar ut större än antalet som pendlar in, ett negativt pendlarnetto. Överlag pendlar männen i regionen i större utsträckning än kvinnorna. Att människor blir mer rörliga och har arbeten på större avstånd ställer högre krav på att kommunikationerna ska fungera. Ökat pendlande påverkar också skolor & dagis, lokalt näringsliv, föreningsliv och annan service.

Service

Huvuddelen av kommersiell och offentlig service finns i de större tätorterna, som ofta ligger vid kusten. Många av de mindre affärer och serviceställen som finns kvar på landsbygden hotas av nedläggning på grund av sviktande underlag och rationaliseringskrav. På öarna finns bara ett fåtal mindre sommarbutiker med begränsat sortiment.

Lantbrevbärarna ger en god service på landsbygden. För öbor sker dock utdelningen lite olika, till ön genom postväskor tre gånger per vecka eller till postlådor på fastlandet där man får hämta sin egen post.

Närheten till god social service har stor betydelse för landsbygden. Det gäller hälso- och sjukvård liksom äldreomsorg, skolor och barnomsorg. Kommuner, landsting och regioners behov av att effektivisera leder ibland till centralisering med följd att boende i ytterområden får långa resor.

Landsbygden drabbas flerfaldigt genom att förlusten av service också innebär förlorade arbetsplatser, färre boende, försämrade ekonomi och sämre attraktionskraft. Utarmningen är extra besvärlig för bygder och öar som ligger längst ut i änden av linan.

Utbildning

Andelen invånare med eftergymnasial utbildning, ligger på mellan 10 och 20 % vilket är lägre än i tätorterna och klart under riksgenomsnittet. Orsaken anses huvudsakligen vara invånarnas höga medelålder men arbetsmarknadens begränsade efterfrågan på högutbildad personal kan också vara en faktor. Utbildningsnivån stiger dock stadigt och förändringstakten är högre i Kustlandet än i riket som helhet. Bland kvinnor är andelen med eftergymnasial utbildning högre än bland män.

Landsbygdens förskolor och skolor har besvär med vikande elevantal. Samtliga skolor som tidigare fanns på öarna är nerlagda, och skolbarnen skjutsas nu

antingen av föräldrarna själva eller med taxifarkoster till lämplig plats på fastlandet. Även på fastlandet läggs skolor ner och fler är nedläggningshotade. I takt med att skolorna blir färre blir resorna med skoltaxi, buss eller privat bil längre. På gymnasienivå bor många ungdomar inte längre hemma utan har mer eller mindre flyttat till sina studieorter. Allt som allt är förändringarna och svårigheterna en belastning för alla berörda – eleverna, skolornas personal, föräldrar och kommunerna. Vissa skolor har dock åter öppnats eller räddats genom att bli friskolor. Trots svårigheterna syns inga tecken på att landsbygdselevernas prestationer och resultat är sämre än tätorternas.

Hälsa

Befolkningens hälsa i Kustlandet ligger något under riksgenomsnittet och kvinnorna har något sämre hälsa än männen. Hälsa är ett samlingsbegrepp gällande människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Det mäts genom att väga ihop statistik gällande sjukfrånvaro, arbetsskador, rehabilitering, förtidspension och liknande.

Boende

Boendet i på landsbygden karaktäriseras av obalans och stora skillnader. Det saknas bostäder för unga och äldre som söker mindre och praktiska lägenheter med närhet till service. Samtidigt finns ett utbud av billiga äldre hus i mindre attraktiva lägen och eftersom marknadspriset är lågt har banker svårt att låna ut pengar för upprustning. Efterfrågan och priser kan vara mycket höga i attraktiva lägen med följd att fastboende kan få svårt att bo kvar eller hitta nytt lämpligt boende, ibland med följd att husen blir fritidshus. Av det totala antalet bebodda fastigheter i området är drygt 40 % fritidshus. De delar av Kustlandet som är mest glest befolkade har också de högsta andelarna fritidshus. Närhet till vatten eller hav är avgörande, i flera församlingar i havsbandet är mer än 80 % av de bebodda fastigheterna fritidshus. I inlandet och mera tätbefolkade delar utgör andelen fritidshus vanligtvis bara 10-20 %. Fritidsboende och andra besökare är sedan mitten på 1800-talet välkomna tillskott till den lokala gemenskapen, kulturen och näringslivet. Det har dock också fört med sig en del oönskade effekter. Besökandet är koncentrerat till sommaren vilket innebär att många hus står tomma andra delar av året, det kan bli för intensivt på sommaren och för lugnt på vintern. I de fall fritidsbebyggelsen blivit tät och besökarna många har det ibland även uppstått miljöproblem av olika slag.

Sysselsättning

Sedan 2007 har arbetslösheten i Kustlandets kommuner stigit, liksom i Sverige som helhet. 2013 var arbetslösheten (öppen och i program) mellan 6 och 10 % vilket är något över den för riket på 7 %. Ett större problem är att andelen arbetslösa är högre bland män än kvinnor, och bland ungdomar väsentligt högre (13 %). Generellt finns svårigheter med att kombinera ihop de kvalifikationer som arbetsökande har med den kompetens som arbetsgivare söker. Gällande sysselsättningsgraden är situationen den omvända till arbetslöshet, i Kustlandet är den lite högre än i riket och har under de gångna åren sakta ökat. Enligt SCB var andelen förvärvsarbetande i Kustlandet 2013 i genomsnitt 79 %.

Arbetsliv

Kustlandets arbetsplatser domineras av jord- och skogsbruk samt tillverkning och verkstadsindustri, klart över riksgenomsnittet. Dessvärre är lönsamheten ofta svag och sektorerna krymper långsamt. Arbeten inom den offentliga sektorn är också vanliga, strax över rikets, och ligger stabilt. Handel och tjänste sektorerna är också stora, och växer, men ligger ändå under riksnivå. Till de mindre men växande branscherna hör turism, personliga tjänster, utbildning och bygg. Vid sidan om ett mindre antal större arbetsgivare, är arbetsplatserna i Kustlandet ofta små, mångsyssleri är inte ovanligt, vilket ger näringslivet en viss stabilitet. Nedläggningar eller flyttningar av återstående större arbetsgivare förblir dock ett reellt hot. Antalet nystartade företag har stigit under senare år men nivån ligger under rikets.

4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter

Kustlandets behov och utvecklingsmöjligheter baserar sig huvudsakligen på SWOT-analysen (se bilaga 1) som utgör en blandning av de synpunkter och åsikter som framförts av de medverkande under mobiliseringsprocessen (se avsnitt 3), den statistik och information som beskrivs i avsnitt 4.1 samt den omvärldsanalys som gjorts (se bilaga 2).

En värdering av dessa resultat indikerar att Kustlandets positiva krafter bromsas av en negativ cirkel: svaga traditionella näringar ger färre jobb och befolkningen krymper, vilket leder till sämre offentlig och privat service. Bygden blir mindre attraktiv att bo i, fler flyttar ut och färre flyttar in/tillbaka, färre barn föds och befolkningen minskar ytterligare. Folk blir alltmer pressade och mår sämre. Det är viktigt att dessa krafter motarbetas och att landsbygdens resiliens ökas. En försvagning av landsbygden och mindre tätorter är också en försvagning av de större städerna och samhället som helhet.

Att en fortsatt nedgång skulle vara oundviklig är dock svårt att tro när man tittar på Kustlandets styrkor/möjligheter, och på den in/återflyttning som sker från flera av Sveriges större städer, Europa och övriga världen. Kan negativa influenser dessutom bytas till positiva så uppstår motsatt situation vilket ger draghjälp i utvecklingsarbetet. Ett av Kustlandets viktigaste behov är därför att stödja försök att skapa positiva influenser.

Den minskande befolkningen, dess ålderstruktur samt bieffekterna av detta utgör en svaghet. Antalet boende behöver höjas, liksom andelen yngre, eller åtminstone stabiliseras. Nya invånare är därför hårdvaluta, speciellt barn och barnfamiljer, men även fritidsboende utgör värdefulla tillskott. Lika viktigt är det att inte mista de invånare som finns, speciellt inte de ungdomar och kvinnor som utgör så nödvändiga grupper. Befolkningsfrågan är dock också symptom på mera

grundläggande brister gällande den lokala arbetsmarknaden, näringsliv och attraktivitet.

För att behålla invånare och locka till sig fler behövs bland annat fler jobb och en större bredd av olika slags jobb - privata eller offentliga, nyetablerade eller gamla som räddas, i traditionella branscher eller nya, hel- eller deltid - särskilt för unga, kvinnor och inflyttare. Lite slarvigt uttryckt kan man säga att ”mer folk och mer jobb” är kärnan i Kustlandets behov.

Arbetsstillfällena behövs men inte till vilket pris som helst. Människor, samhälle, natur, miljö och andra resurser får inte skadas eller utnyttjas kortsiktigt. Tillväxt inom besöksnäringen får till exempel inte ske på bekostnad av miljön. Nya branscher bör helst inte växa sig lika dominanta som vissa traditionella har varit, eftersom den stabilitet som mångfald och diversifiering skapar, då hotas.

Arbetsmarknaden kan förbättras och utökas genom att underlätta pendling inom och utanför området. Bättre förhållanden skulle minska belastningen på pendlare och deras familjer. Generellt är förbättrade kommunikationsmöjligheter med omvärlden, av alla slag, betydelsefullt som stöd för arbetet med att stärka näringslivet och öka invånarantalet.

Utöver försörjningsmöjligheter behöver invånare och besökare även bostad/inkvartering, skola, mat, sjukvård, nöjen, fritidsaktiviteter, kultur mm. Dessa aspekter utgör också viktiga komponenter i områdets attraktionskraft och kan med fördel förbättras så att dragningskraften ökar. Att locka till sig nya företag och boende är något av en tävling där även mindre brister kan vara av betydelse.

Trots omfattande miljövårdsinsatser är delar av Kustlandets unika natur- och kulturmiljö skadad eller hotad. Fortsatta insatser behövs, inte minst eftersom miljön ofta är en viktig del av bygdens attraktionskraft som plats att besöka och bo på.

Ibland utgör dock Kustlandets natur- och kulturvärden hinder för utveckling av näringsliv och boende på landsbygden. Vissa regler och bedömningar upplevs som onödiga, inaktuella eller kontraproduktiva och kanske kan revideras. Att balansera behovet av att bevara och utveckla kräver flexibilitet, försiktighet och kontinuerlig dialog mellan alla parter i samhället.

För att lyckas uppnå ”mer jobb och mer folk” behövs ”mera innovationer och mer resurser”. Nya initiativ behöver bejakas, förändringar accepteras, omställningar göras och problem som uppstår lösas. En bred medverkan och samverkan mellan intressenter brukar underlätta och förbättra resultaten och deras varaktighet. Ökad effektivitet kan vara minst lika nyttigt som ökade resurser varför rutiner med fördel kan ses över. Arbetet ska helst inte isoleras inom Kustlandets gränser, finns det potentiell nytta av samarbete med externa parter bör det undersökas närmare, oavsett om det rör större tätorter, grannområden eller andra länder.

Det är värt att notera att flera av de egenskaper som beskriver Kustlandet påverkas av storskaliga skeenden och förändringar som egentligen inte går att

göra så mycket åt, som till exempel variationer i födelsetal, globala kriser, miljöförändringar och teknisk utveckling. Att anpassa sig till dessa, mildra de negativa sidorna och dra nytta av de goda, är däremot en nödvändighet.

Sammanfattningsvis visar SWOT-analysen att Kustlandets viktigaste behov och utvecklingsmöjligheter är:

- Konkurrenskraftigare och mer diversifierat näringsliv
- Fler arbetstillfällen och bättre arbetsmarknad
- Fler invånare och ökad andel yngre
- Särskilda insatser riktade mot ungdomar, kvinnor och inflyttare
- Förbättringar av natur- och kulturmiljön
- Övergång till ett resilient-hållbart samhälle
- Bättre infrastruktur
- Boendeformer bättre anpassade för dagens och framtidens behov samt attraktivare platser för boende
- Bättre offentlig och privat service
- Rikare föreningsliv och fritidsaktiviteter för ökad välmående och hälsa
- Speciell aktsamhet, helhetssyn och långsiktighet i samband med utveckling
- Ökad samverkan och effektivitet
- Anpassning till förändringar, omvärdering av gamla synsätt och nytänkande
- Positiva initiativ och exempel som ger framtidstro
- Resurser för att arbeta med ovan nämnda behov och möjligheter

Bilaga 2 Omvärldsanalys innehåller en sammanfattning av kommunala, regionala, nationella och EU-strategier. Överensstämmelsen mellan SWOT-analysens behov och utvecklingsmöjligheter, samt kommunala och regionala analyser och strategier, är god.

5. På vilket sätt är strategin innovativ?

Grunden för strategins innovationsgrad ligger i valet av utvecklingsmetod. leadermetoden är liktydig med nyskapande och betyder att nya idéer, tillämpningar och konstellationer prövas i de projektansökningar som LAG väljer att bevilja.

Lokalt ledd utveckling är ett komplement till andra stödformer, med andra perspektiv och en egen arena. Kustlandet verkar därför där andra inte verkar vilket är nydanande och ger ett mervärde.

Kustlandet utgör del av två län och sex kommuner vilket överbryggat traditionella gränser och ger möjlighet för nya associationer.

Under tidigare programperioder har Kustlandet arbetat med Leader i Landsbygdsfonden och Fiskefonden. Att bredda verksamheten genom att lägga till Regionalfonden och Socialfonden, att arbeta med totalt fyra fonder, är nytt och introducerar nya aktörer, nya utvecklingsområden och förutsättningar för fler synergieffekter.

Framtagningen av strategin (se avsnitt 3) har skett enligt en delvis ny metod (jämfört med tidigare programperioder) som utökat och breddat antalet medverkande i mobiliseringsprocessen.

6. Vision

Brukande, bevarande och nyskapande i balans för lokal utveckling.

En utveckling sker genom att det som bevaras brukas aktivt av de boende. Kvinnor och män är delaktiga i och tar ansvar för sin bygds fortlevnad. Genom inkluderande samverkan hittas jämvikten för nyskapande och hållbarhet. Det avvägda brukandet och förädlandet av Kustlandets resurser försörjer ett ökande antal invånare och stärker områdets attraktivitet.

7. Insatsområden, mål och urvalskriterier

7.1 Övergripande mål för området

Övergripande mål för hela strategin
Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen
Fler invånare
Bättre miljö och ökad hållbarhet

Bättre infrastruktur och boende
Bättre service, fritid och kultur
Ökad samverkan

<p>Utgångspunkten för formuleringen av insatsområden och övergripande mål är listan över Kustlandets behov och utvecklingsmöjligheter i avsnitt 4.2. Denna kan emellertid inte användas direkt, till exempel så behöver punkterna <i>hållbarhet, aktsamhet, samverkan, effektivitet, anpassning och nytänkande</i> alltid beaktas och är därför av horisontell karaktär. Andra punkter som <i>resurser</i> och <i>positiva influenser</i> är förutsättningar för eller resultat av insatser. Flera av punkterna passar också bra att slå ihop eftersom de är närstående eller kompletterar varandra. En omstrukturerad av behov och utvecklingsmöjligheterna ger följande insatsområden och övergripande mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Näringsliv och sysselsättning • Fler invånare (med särskilda insatser för ungdomar, kvinnor och inflyttare*) • Natur- och kulturmiljö • Infrastruktur och boende • Service, fritid och kultur • Samverkan <p>Övriga behov och utvecklingsmöjligheterna läggs till programmets horisontella kriterier: <i>hållbarhet & aktsamhet, samverkan & effektivitet och nytänkande & anpassning.</i></p> <p>* Inflyttare = Invandrare, EU-migranter, studenter som blivit färdiga med sina utbildningar, barnfamiljer, företagare eller pensionärer som av olika skäl finns temporärt i området, har någon anknytning eller är intresserade av att flytta till Kustlandet.</p> <p>Strategins övergripande mål och insatsområden stämmer väl med EU 2020 strategin som utgör EU:s gemensamma ramverk för att skapa långsiktigt hållbar tillväxt och fler jobb i hela unionen genom tre övergripande prioriteringar som ska förstärka varandra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation. • Hållbar tillväxt; främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi. • Tillväxt för alla; stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Horisontella mål

Övergripande horisontella mål för hela strategin	Indikatorer (fylls i efter att strategin blivit godkänd)
---	---

Stärkt lokal utvecklingskapacitet	
Bättre miljö och ökad hållbarhet	
Ökad jämställdhet	
Icke-diskriminering och tillgänglighet	
Bättre samverkan och effektivitet	
Mer nytänkande och anpassning	

Eftersom lokal utvecklingskapacitet har en så central roll i Lokalt ledd utveckling skapas ett särskilt horisontellt mål för detta i ovanstående lista.

Behov och utvecklingsmöjligheterna av horisontell karaktär hållbarhet & aktsamhet passas ihop med möjligheterna uthållighet och miljöhänsyn.

Bättre miljö och ökad hållbarhet är både övergripande mål och horisontella mål.

Jämställdhet samt icke-diskriminering och tillgänglighet anges av förordningarna för programmen gällande Lokalt ledd utveckling.

Därutöver läggs resterande utvecklingsmöjligheter av horisontell karaktär (samverkan & effektivitet och nytänkande & anpassning) till listan över horisontella mål.

7.2 Insatsområden

Näringsliv och sysselsättning

En levande landsbygd förutsätter lokala försörjningstillfällen. Näringslivet behöver anpassa sig till nya förutsättningar och behov. Nyföretagande och entreprenörskap behöver underlättas och uppmuntras för att tillvarata Kustlandets möjligheter, speciellt sådana som är baserade på områdets natur och kulturreсурser. Strategins fokus ligger på den privata sektorn men det finns även möjligheter inom de ideella, sociala och offentliga sektorerna. En ökad diversifiering och bredd på arbetsplatser gör arbetsmarknaden mer attraktiv. De flesta företagen på landsbygden är små, ofta enmansföretag, och har speciella behov vilket kräver specialanpassade lösningar och flexibilitet. Företagarna är inte bara entreprenörer i sitt eget företag, utan engagerar sig i det lokala arbetet och känner ett stort ansvar för att hålla bygden levande. Ett aktivt företagande är därför inte bara viktigt för sysselsättningen i bygden, utan också för den lokala utvecklingen i stort. Kustlandet ska med hjälp av leadermetoden stödja projekt med målsättning att:

- öka affärsmässighet, konkurrensförmåga och lönsamhet
- öka kunskapen om marknads- och kundbehov

- effektivisera marknadsföring och nå nya kundgrupper
- skapa nya företag, varor och tjänster
- öka antalet arbetstillfällen
- uppmuntra och inspirera till entreprenörskap och ”ta-sig-för-skap”
- minska säsongsb beroendet
- identifiera och värdera utvecklingsmöjligheter
- öka samverkan och effektivitet mellan aktörer
- förbättra möjligheter till finansiering
- öka andel och förädlingsgrad av lokalt producerade varor och tjänster
- skapa bättre förutsättningar för lokal handel
- underlätta generationsväxlingar
- öka diversifieringsgraden av näringslivet
- hitta bättre kommunikations-, transport- och logistiklösningar
- utveckla ny teknik och affärsmissiga lösningar
- höja kompetens inom strategiskt viktiga områden

Fler invånare

Eftersom många andra i Sverige och utomlands arbetar hårt på att bli attraktivare för boende och företag behöver strategin möta konkurrens men undvika destruktiv konkurrens. Bästa sättet för Kustlandet att göra detta förefaller vara en defensiv-offensiv kombination. Att defensivt satsa på att behålla dagens invånare och företag, att tillse att det finns en framtid för dem i Kustlandet. Särskilt de ungdomar och kvinnor som är överrepresenterade bland utflyttare, som vill bo kvar men som inte ser de möjligheter man önskar sig. Det offensiva elementet handlar om att öka strömmen av återflyttare och inflyttare. Av olika skäl finns de temporärt i området, eller har någon anknytning, och är intresserade av att flytta till just Kustlandet. Det kan handla om invandrare, EU-migranter, studenter som blivit färdiga med sina utbildningar, barnfamiljer, företagare eller pensionärer. Dessa potentiella inflyttare ska välkomnas och i samverkan med lokala parter erbjudas individuellt och lokalt anpassade lösningar gällande arbete, boende, lokaler mm. Denna blandning av offensivt-defensivt och samverkan-effektivitet skulle samtidigt tillvarata möjligheter och lindra problem, utveckla näringsliv och öka invånarantal, utan att det primärt sker på bekostnad av andra, samt lägga en långsiktig och solid grund för framtiden. Kustlandet ska med hjälp av leadermetoden stödja projekt med målsättning att:

- öka antalet invånare - speciellt unga, kvinnor och inflyttare
- knyta ihop arbetssökande med arbetsgivare

- genom kompetensutveckling överbrygga gap mellan arbetsmarknadens behov och unga/kvinnor/inflyttares
- välkomna och inkludera inflyttare i lokalsamhället
- underlätta lokalisering och överlåtelse av företag
- underlätta för inflyttare att hitta attraktivt boende
- kartlägga och identifiera möjligheter, särskilt för unga, kvinnor och inflyttare
- höja befolkningens andel unga och andel kvinnor
- skapa lärlingsplatser och system för ömsesidigt erfarenhetsutbyte

Natur- och kulturmiljö

Uthålliga förutsättningar för lokalt näringsliv, boende och rekreation kräver god status på Kustlandets natur- och kulturmiljöer. Luften, markerna och vattnen är viktiga delar av områdets attraktivitet och grunden för många näringar. Vissa miljöer behöver brukas mer, eller så kan deras produktionskapacitet ökas, andra är överutnyttjade eller skadade. Metoder och förvaltningsformer behöver kontinuerligt förbättras. Kustlandet ska med hjälp av leadermetoden stödja projekt med målsättning att:

- reducera utsläpp av miljögifter och övergödande ämnen
- stärka flora och fauna på land och i vatten
- vårda och återskapa viktiga biotoper och kulturmiljöer
- genom samverkan och samarbete effektivisera miljövården
- genom informationsinsatser och utbildning sprida kunskap och påverka beteenden som bidrar till ett hållbart brukande
- bilda nya effektivare organisationsformer för förvaltning av naturresurser, särskilt lokal förvaltning
- tillgängliggöra naturen för det rörliga friluftslivet
- utöka resurser för lokal natur- och kulturmiljövård
- öka kunskapen om status, orsaker och möjliga lösningar
- bevara kulturhistoriska miljöer, objekt och traditioner som stärker områdets generella attraktivitet
- bidra till lösning av kontroversiella frågor
- bidra till uppfyllandet av nationella och regionala miljömål

Infrastruktur och boende

Boendemiljön är ett av landsbygdens starka kort och innebär möjligheter till inflyttning och företagande. För att boende, gäster och företag ska kunna njuta av

och dra nytta av detta behövs dock infrastruktur som el, VA, post, vägar, järnvägar, GC-vägar, hamnar, telefoni och bredband. God infrastruktur är också viktig för handel, tillverkning och pendling. Kustlandet ska därför med hjälp av leadermetoden stödja projekt med målsättning att:

- bredda utbudet av boenden, skapa en flexiblare bostadsmarknad samt underlätta generationsväxling
- underlätta nybyggnation av bostäder och lokalisering av företag på attraktiva platser
- stödja lokal utbyggnad av bredband
- främja kommunikationer som stärker den regionala arbetsmarknaden
- utvecklar nya lösningar för skärgården och landsbygdens transportbehov
- förbättra skyltning och informationsplatser
- minska övergödning genom att förbättra enskild och gemensam VA
- främja energieffektivisering och hållbar energiproduktion
- lokalt arbeta för en omställning till ett mer resiliënt-hållbart samhälle
- utveckla innovativa lösningar för hållbart boende och infrastruktur

Service, fritid och kultur

Tillgång till service, fritidsaktiviteter, kultur och sociala nätverk är viktiga delar av en praktisk, trygg, hälsosam och trivsamt vardag. Den behövs för en levande landsbygd och utgör en grundstruktur för alla de turister och fritidsboende som gästar området. Lokal utveckling förutsätter gemenskap och samverkan. Barn och ungdomar utgör en särskilt viktig del eftersom de är framtiden. Det är lokalsamhället som inflyttare ska inkluderas i. Kustlandet ska därför med hjälp av leadermetoden stödja projekt med målsättning att:

- utveckla decentraliserad privat och offentlig service genom innovativa lösningar
- främja lokala kultur- och fritidsaktiviteter
- öka ungas intresse och inflytande i det lokala utvecklingsarbetet
- välkomna inflyttare och underlätta deras inkludering
- skapa lokala mötesplatser och nätverk
- stärka gemenskap genom ökad samverkan mellan ideell, näring och offentlig sektor
- mobilisera bygden till nya innovativa lösningar som bevarar och utvecklar landsbygdskolorna
- skapa nya attraktioner, aktiviteter och evenemang
- stärka lokalsamhällets utvecklingskapacitet och förmåga

Samverkan

Inom merparten av ovan nämnda insatsområden finns möjligheter till samordningsvinster, erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring med ett eller flera andra leaderområden, i Sverige och EU. Kustlandet ska därför med hjälp av leadermetoden stödja projekt med målsättning att:

- genom regional, interregional och transnationell samverkan skapa ömsesidig nytta och mervärde
- förbättra Östersjöns miljö
- främja turism, handel och kommunikationer
- öka utbytet mellan ideella föreningar och ungdomar

7.3 Handlingsplan

Landsbygdsfonden

Inom Landsbygdsfonden arbetar strategin brett inom alla insatsområden, utom med aktiviteter på temat fisk och fiske. Paraplyprojekt och mikrostödd kommer att utgöra en del av arbetet.

Havs- och fiskerifonden

Inom Havs- och fiskerifonden arbetar strategin på temat fisk och fiske inom alla insatsområden utom *Fler invånare*. En särskild permanent beredningsgrupp med representanter från alla fiskets intressenter (t.ex. yrkesfiske, fiskevattenägare, fritidsfiskare och vattenbruk) skapas som stöd för LAG.

Regionalfonden

Inom Regionalfonden arbetar strategin enbart inom insatsområde *Näringsliv och sysselsättning*. Huvudsakligen med paraplyprojekt och mikrostödd med inriktning på enskilda företagsstödd men också med utvecklingssatsningar i hela området för branscher med potential. Projekt inom denna del av verksamheten är tänkta att vara större och ägas och drivas av Kustlandet. Vissa av ansökningarna om företagsstödd är tänkta att härröra från insatserna inom strategins insatsområde *Fler invånare* med stöd av Socialfonden. En särskild samrådsgrupp skapas som stöd för LAG (t.ex. Regionförbund/Regioner, länsstyrelser, ALMI, Nyföretagarcentrum, Företagar/branschorganisationer, Universitet).

Socialfonden

Inom Socialfonden arbetar strategin enbart inom insatsområde *Fler invånare*. Huvudsakligen med insatser riktade mot ungdomar, kvinnor och inflyttare*. Projekt inom denna del av verksamheten är tänkta att vara större och ägas och

drivas av Kustlandet. Syftet med projekten ska vara att med individuellt anpassade insatser länka ihop intresserade ungdomar, kvinnor och inflyttare med landsbygdens kompetens och entreprenörsbehov - både att skapa möjligheter för de som bor i området och vill stanna och för de som vill flytta till/tillbaka. Aktiviteterna utgör en del av strategins arbete för jämställdhet och icke-diskriminering. Tänkbara metoder kan vara skräddarsydd kompetensutveckling, validering av betyg/examina, lärlingsplatser mm. Insatserna ska senare kunna byggas på med företagsstöden inom strategins insatsområde *Näringsliv och sysselsättning* med stöd av Regionalfonden. En särskild samrådsgrupp skapas som stöd för LAG (t.ex. AMS, Coompanion, Migrationsverket, länsstyrelser, Socialstyrelsen)

* Inflyttare = Invandrare, EU-migranter, studenter som blivit färdiga med sina utbildningar, barnfamiljer, företagare eller pensionärer som av olika skäl finns temporärt i området, har någon anknytning eller är intresserade av att flytta till Kustlandet.

7.4 Urvalsprocess

Med referens till avsnitt 9 Organisation.

Enligt förordningar, instruktioner från Jordbruksverket, utvecklingsstrategin och riktlinjer från LAG hjälper leaderkontoret/kansliet sökande att utforma en skriftlig projektansökan. När ansökan börjar bli komplett och korrekt förmedlas den till beredningsgruppen.

Beredningsgruppen detaljgranskar projektplanen, ställer frågor, begär in kompletteringar samt värderar överensstämmelse med utvecklingsstrategin, sannolikheten för att projektet ska bli framgångsrikt, mål/resultat i förhållande till kostnader samt andra relevanta faktorer. Beredningsgruppen kan också föreslå ändringar och omarbetningar av projektplanen. Dessa förmedlas av kansliet till sökanden som tar ställning till förslagen och reviderar eventuellt projektplanen.

När beredningen är klar går ärendet vidare till LAG med skriftliga kommentarer från beredningsgruppen. Det är kansliets ansvar att ansökan i detta läge uppfyller de krav som ställs för att en ansökan ska anses vara komplett och korrekt. Om LAG finner det lämpligt kan fasen beredning hoppas över.

LAG erhåller ansökan och beredningsgruppens kommentarer i god tid innan ett beslutsmöte. På mötet diskuteras och värderas ansökan enligt gällande urvalskriterier (se bilaga 4 Urvalskriterier). Beslut fattas normalt i koncensus. I undantagsfall kan LAG fatta beslut efter omröstning (votering). Vid omröstning fattar styrelsen beslut med enkel majoritet. Beslut gällande projektansökan protokollförs med motivering och meddelas sökanden skriftligt.

LAG's beslut kan vara bevilja, avslag eller tillbaka till sökande för revidering. Om beslutet är bevilja skickas ärendet skriftligen vidare till Jordbruksverket.

Urval av mikrostödet i paraplyprojekt följer samma rutiner som andra projekt men beslut om stöd fattas av kansliet i enlighet med LAGs delegationsinstruktioner för varje enskilt mikrostödsprojekt. Dessa beslut redovisas och godkänns sedan av LAG.

Hela urvalsprocessen ska vara så snabb och tillmötesgående som praktiska omständigheter tillåter. Urvalsprocessen utgör en del av utvecklingsstrategin och programmet för Lokalt ledd utveckling. LAG, beredningsgrupp och kansli ska göra sitt bästa för att detta sker effektivt, säkert och framgångsrikt. Processen som helhet ska vara icke-diskriminerande, öppen, objektiv och inte leda till intressekonflikter.

Klagomål gällande urvalsprocessen skall vara skriftliga. Klagomål behandlas och besvaras av LAG så snabbt som praktiska omständigheter tillåter. Kopia på LAGs svar tillsammans med klagomålet skickas till Jordbruksverket.

7.5 Mål och urvalskriterier

Insatsområde 1- Näringsliv och sysselsättning

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal bevarade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal skapade företag	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal diversifieringsprojekt	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal tekniska utvecklingsinsatser	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal kompetens- & kunskapshöjande insatser	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal företag och organisationer som får stöd	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal deltagare	

Havs- och fiskerifonden	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal bevarade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal skapade företag	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal diversifieringsprojekt	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal tekniska utvecklingsinsatser	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal kompetens- & kunskapshöjande insatser	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal företag och organisationer som får stöd	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal deltagare	
Regionalfonden	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal bevarade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal skapade företag	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal diversifieringsprojekt	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal tekniska utvecklingsinsatser	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal kompetens- & kunskapshöjande insatser	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal företag och organisationer som får stöd	
	Starkare näringsliv och fler arbetstillfällen	Antal deltagare	

Insatsområde 2 - Fler invånare

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Fler invånare	Antal deltagare	
	Fler invånare	Antal företag och organisationer som får stöd	
	Fler invånare	Antal kompetens- & kunskapshöjande insatser	
	Fler invånare	Antal riktade insatser för inkludering	
	Fler invånare	Antal riktade insatser till kvinnor	
	Fler invånare	Antal riktade insatser till unga	
	Fler invånare	Antal inflyttare	
Socialfonden	Fler invånare	Antal deltagare	
	Fler invånare	Antal företag och organisationer som får stöd	
	Fler invånare	Antal kompetens- & kunskapshöjande insatser	
	Fler invånare	Antal riktade insatser för inkludering	
	Fler invånare	Antal riktade insatser till kvinnor	
	Fler invånare	Antal riktade insatser till unga	
	Fler invånare	Antal inflyttare	

Insatsområde 3 – Natur- och kulturmiljö

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal miljöprojekt	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för miljömålen	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal kulturmiljö-vårdande insatser	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal naturmiljö-vårdande insatser	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för ökad kunskap	

	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för att sprida information	
Havs- och fiskerifonden	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal miljöprojekt	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för miljömålen	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal fiskevårdande insatser	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för bättre förvaltning	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för ökad kunskap	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för att sprida information	

Insatsområde 4 – Infrastruktur och boende

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser för bättre boende	
	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser för bredband	
	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser för infrastruktur	
	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser övrigt boende och infra	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för bättre miljö	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för ökad hållbarhet	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser övrigt miljö & hållbarhet	
Havs- och fiskerifonden	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser för bättre boende	
	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser för bredband	
	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser för infrastruktur	
	Bättre infrastruktur och boende	Antal insatser övrigt boende och infra	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för bättre miljö	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser för ökad hållbarhet	
	Bättre miljö och ökad hållbarhet	Antal insatser övrigt miljö & hållbarhet	

Insatsområde 5 – Service, fritid och kultur

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för privat service	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för offentlig service	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för unga	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för inflyttare	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för lokal utvecklingskapacitet	
Havs- och fiskerifonden	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för privat service	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för offentlig service	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för unga	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för inflyttare	
	Bättre service, fritid och kultur	Antal insatser för lokal utvecklingskapacitet	

Insatsområde 6 – Samverkan

Fond	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbygdsfonden	Ökad samverkan	Antal regionala insatser	
	Ökad samverkan	Antal nationella insatser	
	Ökad samverkan	Antal transnationella insatser	
Havs- och fiskerifonden	Ökad samverkan	Antal regionala insatser	
	Ökad samverkan	Antal nationella insatser	
	Ökad samverkan	Antal transnationella insatser	

Gällande urvalskriterier, se bilaga 4.

8. Finansieringsplan

Delåtgärd	Fond	%	SEK
Drift	<i>Vald fond/ samordnande fond</i>	<i>20 eller 25 av de sammanlagda offentliga utgifterna¹.</i>	
Samarbeten	<i>Fond 1</i>		
	<i>Fond 2</i>		
	<i>Fond 3</i>		
	<i>Fond 4</i>		
Genomförande av strategin	<i>Fond 1</i>		
	<i>Fond 2</i>		
	<i>Fond 3</i>		
	<i>Fond 4</i>		
Summa		100	

9. Organisation

9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift)

Kustlandets verksamhet inom Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden omfattar en strategi, ett område och fyra strukturfonder. Den överlappar eller samordnas därför inte med andra utvecklingsområden. Kustlandets verksamhet som helhet kan dock komma att omfatta landsbygdsutvecklande verksamhet utanför Lokalt ledd utveckling men denna kommer i så fall att bedrivas separat. Ledamöter och personal kommer delvis rekryteras från gamla Kustlandet 2007-2013 för att säkerställa kontinuitet, effektivitet och kompetens.

Föreningsutskott

För att styrelsen ska kunna fokusera på kärnverksamheten skall ett föreningsutskott utses att sköta ledningen av Kustlandets administration. Ordförande tillsammans med ytterligare två ledamöter från styrelsen, vilka utses

¹ Observera att ordet "utgifter" betyder faktiskt utbetalade pengar, enligt artikel 31d i fondgemensamma förordningen (1303/2013). Detta innebär att om strategins insatser för projekt bara utnyttjas till exempelvis 75 %, kan driftsbudgeten bara utnyttjas till 75 %.

av styrelsen på dess konstituerande möte, skall utgöra Kustlandets föreningsutskott. Föreningsutskottet har i uppdrag att, med hjälp av kansliet, sköta daglig drift av förening, personal, ekonomi och administration.

Kansli

Kansliet kommer att bestå av funktionerna verksamhetsledare, projekthandläggare och ekonom (tre tjänster, hel- och deltid). Kansliets främsta uppgift är att kommunicera ut till alla i området vad programmet kan bistå med, samt stödja lokala utvecklingsgrupper och projektägare i handläggnings- och redovisningsprocessen. Dessutom ska kansliet tillse att LAG erhåller kompletta projektansökningar, att Jordbruksverket och medfinansiärer erhåller fullgoda rapporter, att gällande regler och förordningar följs samt att programmets ekonomi sköts på ett korrekt sätt. Kansliet arbetar under ledning av styrelsen, tillika LAG, och föreningsutskottet.

9.2 Partnerskapet och föreningen

Under mobiliseringsarbetet och framtagningen av utvecklingsstrategin har drygt 250 organisationer som är aktiva på landsbygden inom Kustlandet informerats om arbetet och erbjudits möjligheter att påverka processen. Av dessa har drygt 170 organisationer, och ännu fler privatpersoner, indikerat att man är positiva till bildandet av ett nytt område för Lokalt ledd utveckling och har bidragit med förslag och synpunkter gällande utvecklingsstrategins innehåll. Organisationerna (se bilaga 6) som härrör från sektorerna ideellt, näring och offentligt på både nationell, regional och lokal nivå – men särskilt från den lokala ideella sektorn – utgör det informella partnerskapet bakom ansökan om att få bilda nytt leaderområde. Med stöd av partnerskapet är det tänkt att en ny ideell förening ska bildas under 2015, för genomförandet av Kustlandets utvecklingsstrategi för Lokalt ledd utveckling 2014-2020.

9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen

Organisationen är delvis baserad på de erfarenheter som Kustlandet vunnit som leaderområde under programperioderna 2000-2006 och 2007-2013. Det nya område som startas ska emellertid inte ses som en direkt fortsättning på det tidigare, utan som en start på något nytt. Det nya Kustlandet kommer att ha

delvis ny geografi, nya invånare, ny medfinansiering och ny inriktning. Därför behövs också en förnyelse av styrelsen. För att ett nytt Kustlandet ska kunna bedriva ett framgångsrikt arbete krävs nya engagerade och aktiva ledamöter med kompetens inom fiske, social och regionalfonderna.

Liksom tidigare kommer ingen åtskillnad göras mellan styrelse och LAG utan Kustlandets styrelse är densamma som dess LAG. Att vara ledamot innebär att man är en ambassadör för Kustlandets arbete, bär på kunskap om vad Leader är och förmedlar detta i sina nätverk. Kustlandets styrelse ska bestå av 17 personer.

Varje kommun/basfinansiär ska ha ett fast mandat vilket ger 6 platser i LAG. Basfinansiärerna utser själva vem som ska representera dem i LAG. Interimsstyrelsen rekommenderar kommunerna att utse antingen en politiker eller en tjänsteman som har intresse för landsbygden och tid att engagera sig i Kustlandets arbete. Basfinansiärerna har rätt att utse en ordinarie och en ersättare (bör vara en kvinna och en man) som sitter tills vidare (representanterna bör sitta under en längre tid).

Ideella och näringslivsrepresentanter ska tillsammans bilda 10 personer (alt 11 om ordförande väljs från den offentliga sidan), med så jämn fördelning mellan grupperna som möjligt. Alla kommuner ska ha minst en representant i denna grupp. Personerna ska inte företräda en förening eller organisation utan kan sitta egenskap av sig själva och sin kompetens. Väljs på två år. Första gången väljs dock hälften på ett år och hälften på två år, för att endast halva denna del av styrelsen ska väljas på årsmöten.

En ordförande som kan representera det ideella, privata eller offentliga. Väljs på ett år.

Styrelsen/LAG skall delta aktivt i Kustlandets verksamhet som helhet. Antalet ledamöter har därför begränsats för att uppnå engagemang och effektivitet men utan att medinflytande och representation ska bli lidande. Som helhet skall styrelsens sammansättning motsvara:

- ett jämbördigt trepartnerskap
- en rättvis geografisk fördelning
- invånarnas sammansättning (kön, ålder, yrke mm)
- kompetens inom utvecklingsstrategins huvuddelar
- att utvecklingsstrategin kan genomföras säkert och framgångsrikt

När LAG är fastställd har samtliga ledamöter att alltid beakta helheten, inte sin position eller representation utifrån geografi, sektor eller tema.

LAG/styrelsens ansvar:

- Verkställande av utvecklingsstrategin på ett proaktivt och inkluderande sätt genom att informera och engagera landsbygdsintressenter i samarbetet med syfte att generera projektansökningar och projekt som bidrar till uppfyllandet av programmets mål

- Beslut om operativa riktlinjer för kansliet
- Beslut om projektstöd
- Samverkan med andra leaderområden såväl inom som utom landet
- Kontinuerligt lärande
- Utvärdering och kvalitetssäkring
- Ansvar för stämman
- Ekonomisk förvaltning

LAG träffas cirka 6ggr /år för att fatta beslut om inriktning och projekt. Beslut ska normalt fattas i koncensus. Om det är nödvändigt kan styrelsen fatta beslut efter omröstning (votering). Vid omröstning fattar styrelsen beslut med enkel majoritet. Detta arbetssätt har visat sig framgångsrikt på lång sikt, även om det är tidskrävande, både att lära sig och att arbeta efter. Medverkan i LAG är arvoderat. Grunden för arvoderingen fastställs av årsmötet.

LAG kommer att inrätta berednings/samrådsgrupper för att säkerställa att projektansökningar bedöms på ett kompetent och samordnat sätt. Vissa berednings/samrådsgrupper gällande till exempel fiske, företagsstöd och kompetensutveckling är tänkta att vara mer permanenta medan andra skapas tillfälligt då behov uppstår. Berednings/samrådsgrupperns syfte är att:

- besitta ämneskompetens eller verksamhetskunskaper som LAG saknar
- grundligt gå igenom och utreda utpekade projektansökningar
- vid behov begära kompletteringar eller förtydliganden av sökande
- ge LAG råd och rekommendationer inför projektbeslut

10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer

10.1 Samverkan mellan fonder

Kustlandet överlappar inte något annat område geografiskt och omfattar alla fonder – ett område, en strategi och fyra fonder. Förhoppningen är att denna ansats ska bygga vidare på det framgångsrika försöket 2007-2013 att kombinera ett Leader- och ett fiskeområde inom samma geografi och organisation. Genom att koordinera och integrera informationsinsatser, beslutsprocesser, medfinansiering, kansli mm kan kostnader sänkas och genomförandet av program effektiviseras. Fler fonder gör det möjligt att bredda arbetet med

leadermetoden. Ansatsen skapar också förutsättningar för fler insatser som kompletterar varandra och därigenom uppnå bättre resultat.

10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar

Den primära synergieffekten med Kustlandets utvecklingsstrategi ligger i att den, inom ramarna för Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden, arbetar med samma landsbygdsutvecklingsmöjligheter och mot samma mål som kommunerna och regionerna. Detta är delvis en följd av att leaderområden ska samordna sina strategier med övrigas men det beror också på att förutsättningarna är likartade (se bilaga 2).

Genom att Kustlandets medfinansiärer och andra viktiga aktörer med utvecklingsansvar bereds plats i LAG och i berednings/samrådsgrupper ska ett fortlöpande utbyte av information, samordning av aktiviteter samt avstämning av planer och mål till fördel för alla involverade.

Eftersom Kustlandet är ensamt om att arbeta med Leader som utvecklingsmetod i området så kan det synas som att möjligheter till synergieffekter med andra är begränsade (förutom genom samverkan med andra leaderområden). I realiteten är Kustlandets förhoppning att Leader istället ska komplettera andra aktörers insatser på ett positivt sätt – genom att arbeta där andra inte verkar men mot samma mål och därigenom skapa mervärde.

10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering

Jämställdhet och icke-diskriminering, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, utgör horisontella principer och medel för hållbar tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft. Alla aspekter av utvecklingsstrategin ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Aktivt främjande av jämställdhet ska prioriteras och premieras. Insatser som har eller riskerar att ha negativ inverkan på jämställdhet är uteslutna och ingår inte i strategin.

Inom ramarna för Socialfonden görs särskilda jämställdhetssatsningar inom insatsområdet *Fler invånare*. Avsnitt 7 beskriver tänkta insatser, mål och urvalskriterier.

11. Kommunikation

Kustlandets kommunikationsinsatser följer de riktlinjer som Jordbruksverket fastställt i dokumentet: *Kommunikationsstrategi för Lokalt ledd utveckling 2014-2020*.

Kommunikationen har fyra målgrupper (överlappar delvis varandra):

- Stödsökande – folk, företag och föreningar på landsbygden
- Vidareförmedlare – stödsökande, kommuner och intresseorganisationer
- Samarbetspartners – medfinansiärer och myndigheter
- Allmänheten, inklusive journalister, beslutsfattare och opinionsbildare

Kommunikationen har tre mål:

- Att personer och organisationer söker projektstöd av Kustlandet för att bidra till hållbara levande lands- och kustbygder.
- Att vidareförmedlare och samarbetspartners sprider information, kunskap och erfarenheter om Lokalt ledd utveckling
- Allmänheten känner till arbetet med och effekterna av Lokalt ledd utveckling samt EU's roll inom den lokala utvecklingen

Kommunikationsinsatserna delas in i tre faser: införande, genomförande och slutfas. Under införandefasen ligger betoningen på upparbeta kommunikationsvägar till målgrupperna och informera om de möjligheter som Kustlandet erbjuder. Genomförandefasen innebär mer fokus på kommunikation av resultat och erfarenheter av utvecklingsprojekt samt att säkerställa att programmet genomförs på ett så effektivt sätt som möjligt. Slutfasen sprider resultat av programmet som helhet samt lärdomar inför nästa programperiod.

Kommunikationen sker samordnat, harmoniserat och i samarbete med övriga involverade i Lokalt ledd utveckling (från lokal bynivå upp till central EU). Genom förenkling, tydlighet, uppföljning och lärande av varandra uppnås bästa effekt. Informationsinsatserna som helhet stärker miljö- och samhällsnyttan.

Målgrupperna står i fokus vilket innebär att budskap och kanaler anpassas till mottagaren. Webben är dock huvudkanalen för information och kommunikation mellan alla aktörer inom Lokalt ledd utveckling och Kustlandets hemsida kommer att innehålla information om program, organisation, rutiner, mallar, kontaktuppgifter, projektexempel, nyheter och länkar.

11.1 Kommunikationsplan

Fylls i efter att strategin blivit godkänd.

Insatsområde	Kommunikationsmål	Budskap	Målgrupp	Aktivitet	Tidsperiod	Kanal

12. Uppföljning och revidering

Text, max 3000

Fylls i efter att strategin blivit godkänd

13. Bilagor

Bilaga 1: SWOT-analys

Allmän beskrivande text

Denna bilaga är en sammanfattning av Kustlandets situation. Många av uppgifterna är hämtade ur statistiska källor (se avsnitt 4.1) men dessutom finns också ett antal åsikter/intryck som Kustlandets befolkning har gett uttryck för under det mobiliseringsarbete som genomförts under 2014. I merparten av fallen överensstämmer statistiska uppgifter med invånarnas syn på saken men inte alltid.

Punkter som i avsnitten styrkor, svagheter, möjligheter och hot är märkta med (s) härrör ur statistik och analyser, uppgifter märkta (m) härrör från mobilisering, uppgifter utan märkning härrör från både statistik/analyser och mobilisering. Statistik är inte direkt jämförbar med vad folk under mobiliseringen uttryckt att de tycker men det är ändå betydelsefullt att folk känner igen sin vardag och att det finns viss samsyn, speciellt gällande Kustlandets möjligheter. Till sakens

natur hör också att det nästan alltid finns en styrka som motsvaras av en svaghet, en möjlighet för varje hot, och vice versa, men alla dessa ”par” har inte inkluderats för att spara plats och förhoppningsvis göra bilden lite tydligare.

Kustlandet är attraktivt för boende och besökare. Detta kombinerat med andra positiva egenskaper, resurser och trender gör att det finns ett antal goda utvecklingsmöjligheter. Det finns också en relativt stabil bas att utgå ifrån. Potentialen för utveckling blir ännu större om företag, myndigheter, föreningar och privatpersoner kan samverka mer och effektivare. Dessvärre är Kustlandets svagheter och hot inte ringa. Förändringarna är inte drastiska men miljöproblemen, befolkningens antal, struktur och fördelning samt traditionella näringars svaghet har länge haft en negativ utveckling och utgör därför allvarliga hot. Det finns symptom på att människor och organisationer är hårt ansträngda. Genom att satsa på områdets behov och utvecklingsmöjligheter kan hoten lindras och svagheter minska.

Styrkor

Natur och landskap som är relativt oexploaterad
Riksintressanta kulturvärden
Skärgården
Geografiska varumärken
Boendemiljö - utrymme, ren luft, enskildhet, lugn mm
Flyttningsnetto nära noll (s)
Många utflyttare kommer tillbaka (s)
Många nya flyttar in (s)
Befolkningen runt tätorter ökar (s)
Utbildningsnivån stiger (s)
Hög sysselsättningsgrad, som ökar (s)
Finns arbeten utanför Kustlandet (s)
Många fritidshus/boende
Grundkompetens inom lantbruk & tillverkning
Besöksnäringen
Många småföretag
Stabilt näringsliv, små förändringar (s)
Nyföretagandet ökar (s)

Lokalt engagemang & sammanhållning (m)
Entreprenörsanda (m)

Svagheter

Ansträngd miljö
Brist på service och få aktiviteter
Avsides beläget och dåliga kommunikationer
Glesbefolkat, speciellt perifera delar
Högre andel äldre och män (s)
Lägre andel barn, unga, och barnföräldrar
Låg efterfrågan på högre utbildning (s)
Relativt låg utbildningsnivå
Begränsad arbetsmarknad i Kustlandet
Negativt pendlarnetto (s)
Män pendlar mest, jämställdhetsfälla (s)
Många fritidshus/boende
Hälsa lägre än riksgenomsnittet (s)
Kvinnor lägre hälsa än män (s)
Lantbruk och tillverkning minskar
Låg andel lokalproducerad mat
Nyföretagandet lägre än riksgenomsnittet
Brist på lämpligt boende (m)
Visioner och ledarskap (m)

Möjligheter

Nyttja naturresurserna– hav, mark, råvaror, energi mm
Nyttja kulturreсурserna – landskap, historia, traditioner mm
Öka inflyttningen, speciellt barnfamiljer, invandrare och äldre
Minska utflyttning, framförallt unga och gamla
Öka landsbygdens attraktivitet, speciellt för unga och kvinnor (s)
Bejaka den tätortsnära landsbygden (s)

Anpassa utbildning till behov (s)
Öka fritidshusbebyggelsen
Bättre kommunikationer
Stärk besöksnäringen
Tillväxtbranscher som tjänster och handel
Ökad satsning på utbildning och forskning
Stimulera nyföretagande och entreprenörskap
Attrahera existerande företag/företagare
Återvinning och återbruk (m)
Kommande stora pensionsavgångar (s)
Ökad samverkan och effektivitet (m)
Mobilisera hela samhället (m)
Förläng turistsäsongen
Aktiva äldre och deras kunskap/erfarenhet/kompetens (m)
Återflyttning av utflyttande
Energieffektivisering och förnyelsebara energiformer som vind, biogas m.m.
Lokal produktion av varor och tjänster (m)
Ekosystemtjänster (m)

Hot

Miljöproblem
Hög andel icke-förnyelsebar energi
Invånarantalet minskar sakta men stadigt
Negativt födelsenetto
Perifera delar utarmas vilket försvagar hela samhället
Hög rörlighet kan leda till snabba förändringar (s)
Arbetslöshet, unga och kvinnor (s)
Företag hittar inte rätt kompetens
Få jobb till/för högutbildade (s)
Hög andel pendlande
Äldres hus riskerar att bli fritidshus

Byråkrati/regler som hindrar (m)
Nedläggningar av företag/service
Förändrade jordbruksstöd (m)
Höjda drivmedelskostnader (m)
Motstridiga intressen (m)
Svag resiliens (m)

Bilaga 2: Omvärldsanalys

Kustlandets utveckling är starkt beroende av vad som händer i omvärlden. Att göra en helt egen omvärldsanalys är dock inte nödvändigt eftersom ett grundligt arbete redan gjorts på kommunal, regional, nationell och EU-nivå, och eftersom utvecklingsstrategin ska vara samordnad och integrerad i det större sammanhanget.

Den Europeiska unionen har antagit EU 2020 strategin som utgör EU:s gemensamma ramverk för att skapa långsiktigt hållbar tillväxt och fler jobb i hela unionen. Den bygger på tre övergripande prioriteringar som ska förstärka varandra:

- Smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation.
- Hållbar tillväxt; främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi.
- Tillväxt för alla; stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Regeringen har lagt till nationella strategier för ökad konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning som syftar till att skapa konkurrenskraftiga regioner och individer. De nationella dokumenten gällande till exempel regional tillväxt, besöksnäring, vattenbruk och energi lyfter fram vikten innovation, hållbarhet, inkludering samt attraktionskraft.

Regionförbunden i Kalmar och Östergötlands län har fastställt strategier med tidshorizonten 2020/2030 som anger den gemensamma färdriktningen för hur regionerna ska ta tillvara på sin utvecklings- och tillväxtpotential. Kommunerna Mönsterås, Norrköping, Oskarshamn, Söderköping, Västervik och Valdemarsvik har egna utvecklingsprogram och översiktsplaner.

Se referenser i bilaga 5.

Strategierna prioriterar arbete med vad som kallas attraktivitet - för boende, företag, besökare och inflyttare. I grund och botten handlar det om att öka antalet invånare och stärka företagandet, vilket i sin tur ger tillväxt, bättre ekonomi, bättre service och i förlängningen ännu mer attraktivitet. Attraktivitet är

följaktligen inte bara något för ”nya” invånare och företag utan det kommer i lika hög grad ”gamla” till del, det är lika viktigt att behålla invånare som att det flyttar in fler.

Ökad attraktivitet kan åstadkommas genom:

- goda näringslivsvillkor och större arbetsmarknad
- bra boende med tillgång till god service, särskilt utmed kommunikationsstråk
- bättre kommunikationer, tillgänglighet, infrastruktur
- ökad mångfald och jämställdhet
- livskvalitet, hälsa och kultur
- utveckling av externa kontakter/nätverk, regionalt och internationellt
- exponering av positiva kvaliteter

Hur näringslivet ska utvecklas och nya arbetstillfällen skapas varierar lite beroende på kommunernas läge och förutsättningar men i princip handlar det om att de traditionella näringar jord & skog samt tillverkning ska förnyas och diversifieras samt att sektorer som handel, tjänster och turism ska växa ytterligare. Innovation och kompetensutveckling är centrala element.

Landsbygdens resurser, produktionskapacitet, ekosystemtjänster och grön teknik ses som utvecklingsmöjligheter. All tillväxt ska dock vara hållbar – socialt, ekonomiskt och miljömässigt.

Naturen, inte minst skärgården, i samtliga kommuner är en tillgång som ska brukas med varsamhet för de bofastas trivsel, besökare och rekreation samt som basresurs för näringslivet. Alla ska ta sitt ansvar gällande minskad övergödning, mindre utsläpp av växthusgaser och gifter samt ökad kretsloppsanpassning. En bättre miljö är också en förutsättning för ökad attraktivitet.

Många styrande dokument betonar även betydelsen av lokal utveckling och samverkan. Omvärlden skapar de yttre förutsättningarna för utveckling och hållbar tillväxt men det är enskilda människor som har idéerna. Det är människor som startar, driver och utvecklar företagen. Det är lokalsamhället som driver landsbygdsutvecklingen. Därför anses det viktigt att tillvarata alla människors initiativförmåga genom att erbjuda möjligheter för Lokal utveckling genom leadermetoden.

Sammantaget är överensstämmelsen god mellan, å ena sidan kommunala och regionala analyser och strategier, och å andra sidan Kustlandets behov och utvecklingsmöjligheter i avsnitt 4.2 och SWOT-analysen i bilaga 1, särskilt gällande landsbygdsutveckling.

Bilaga 3: Motivering

Strategin omfattar Landsbygdsfonden, Havs- och fiskerifonden, Regionalfonden och Socialfonden. Kustlandet är ett utpräglat landsbygdsområde vilket gör Landsbygdsfonden relevant för strategin. Eftersom området ligger utmed Östersjön, har en lång historia av fiske samt innehåller flera riksintressen för yrkesfisket är Havs- och fiskerifonden relevant för strategin.

Att förnya näringslivet och öka dess konkurrenskraft är ett av områdets viktigaste behov och möjligheter. Att genomföra särskilda insatser för att öka sysselsättningen i mikro och småföretag gör Regionalfonden relevant.

Att höja andelen unga och kvinnor samt öka antalet inflyttare är ett av områdets viktigaste behov och möjligheter. Att genomföra särskilda individuella insatser för att skapa anställningar för dessa grupper gör Socialfonden relevant.

Bilaga 4: Urvalskriterier

Se separat Excel-fil/blad.

Bilaga 5: Referenser

Tillväxtstrategi Mönsterås kommun 2013-2015, Kommunfullmäktige, 2013

Inriktning av landsbygdspolitiken, Kommunfullmäktige Norrköpings kommun, 2014

Vision Valdemarsvik 2025, Kommunfullmäktige Valdemarsviks kommun, 2013

Utvecklingsprogram för lokal tillväxt 2005 - 2007 med utblick mot 2010-talet, Kommunfullmäktige Oskarshamn, reviderad 2009

Besöksnäringstrategi för Oskarshamns kommun 2011-2015, DEMA Group, 2011

Översiktsplan Västerviks kommun 2025, Kommunfullmäktige, 2013

Söderköping Vision 2020, Kommunfullmäktige Söderköpings kommun, 2009, reviderad 2013.

Nationell strategi för svensk besöksnäring, Svensk Turism AB, 2010

Nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft 2014-2020, Näringsdepartementet, 2014

Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2012-2020, Regionförbundet i Kalmar län, 2012

Regionala Utvecklingsprogrammet för Östergötland - RUP > 2030, Regionsförbundet Östsam, 2012

Insatsprogram Landsbygd 2014-2020, Regionförbundet Östsam, 2014

Regional SWOT-analys inför Landsbygdsprogrammet 2014-2020 i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kalmar län, 2013

Regionalt serviceprogram för Östergötlands län 2014-2018, Länsstyrelsen Östergötland, 2013

Den nationella innovationsstrategin, Näringsdepartementet, 2012

Bilaga 6: Partnerskap

Se separat Excel-fil/blad.